

1

אחת אסור אע"פ שכל אחד אוכל מקערה שלו זה רגילות הוא שכל אחד יש לו קערה מיוחדת ואין יוכר הרחקה כל כך אע"פ שרגילין לאכול מקערה אחת כשהיא טהורה א ו אף על פי שהגהות אשירי פ"ק דשם (פי"ג) מיקל מה על שם ר"י וכן כתב בהגהות אלפסי פ"ק דשם במדרי (דפוס גדול דף ק"ע) (פט: שלמי הגיערס אות ה) והרב בהגהות שו"ע (פ"ג) נמי כתב דכן טהגין נראה לי לדברי המממירין עיקר וכו' כתב ג"כ והכי נהוג עלמא לאסור על שלחן אחד אלא ע"י היכר מפה וקנקן וכו': ועוד נראה לי עיקר דאף ר"י בהגהות אשירי והרב בהגהות שו"ע שכתב שכן טהגין להקל אפילו בלא שום היכר מפה וקנקן אינו אלא כשגם בני הבית אוכלין עמהם על שלחן אחד ביחד

החם הוא דשרי כשהיא אוכלת מקערה שלה אע"פ שאוכלין על מפה אחת בלא שום היכר אלא כשני הבית אוכלין על שלחן אחד והאיש והאשה אוכלין בלחוד על שלחן אחד כל אחד מקערה שלו אסור אפילו היה רגיל לאכול עמה בקערה אחת כשהיא טהורה ואף ר"י מודה בזה דאסור אם לא היכר מפה וקנקן: עוד מלאמי בהג"ה (מהרש"ל בביאורו לטור) ו"ל ראמי כשמנחמין בשר למתיכות קטנות אוכלין בקערה אחת הוא נטול חמיכה אחת והיא נטולת אחת עד גמר אכילה ושינוש גדול הוא דפשיטא דחשוב אכילה יחד. דברי הר"ם:

ד ומותרים שבתות זה אחר זה בכוס אחד. כ"כ בסמ"ק ו"ל ואין קפידא לשמות בכוס אחד אחרי שהם שופים זה אחר זה ונהגו העולם להפסיק באדם אחד עכ"ל מספר מדויק. ונראה דהא פשיטא דאין שנים שופים מכוס אחד ביחד אלא בזה אחר זה אלא לפי דיש אוקרים כדמוכח מהיר עובדא דתנא דבי אליהו דאמר אכל עמי וספה עמי וכו' ועל כל דבריה השיב לה ברון המקום שהגהות מיימוניות פרק י"א דביאה ומצאו ב"י. ולפי זה ודאי דלא נקרא שמה עמי ואסור אלא כשה שופה קלת ממה שזכרם וזו שופה השאר בכוס אכל כשה שופהו כולו ואח"כ חורים וממלאים אותו ושופהו האשה או איפכא אע"פ שמכוס אחד שניהם שופים פשיטא דשרי. וכדי למנוק על סברא זו דמממירין כתב דוממירין לשמות זה אחר זה בכוס אחד פירוש אע"פ דהשני שופה מה שנשאר בכוס אין קפידא ושרי וס"ל דלא היה נענש אותו פלמדי על מה ששפה עמה אלא על הדברים אחרים נענש ולא הוכר בגמרא אלא שכן היה המעשה שסיפרה האשה וכן כתב המוספות פ"ק דשם (יג: ד"ה ימי) ו"ל ומהכא דקאמר אכל עמי וספה עמי יכול להיות שלא הקפיד אלא על השכיחה עכ"ל פירוש לא הקפיד לומר ברון המקום שהרגו: ומיהו נראה דהעיקר כמו שכתב בהגהות מיימוניות להחמיר אם לא שהפסיק אדם אחר ביניהם כמו שכתב בסמ"ק דנהגים להפסיק אדם אחר ביניהם דבזה שרי לדברי הכל דאינו נקרא שמה עמה כיון דהפסיק אדם אחר ביניהם וכן כשהורק המשקה ששפה מכלי זה לכלי אחר נמי שרי כדכמוז בהגהות מיימוניות:

דרכי משה

(ג) מצאתי הגהה יזן באלפס מסכת שבת בשם ר"י אם רגילין לאכול יחד כשהיא טהורה בקערה אחת או בנדרותה יש שינוי כשאוכלת בקערה אחת לבדה אבל אם רגילה כשהיא טהורה לאכול בקערה לבדה או צריך לאכול בשולחן אחר לעשות היכר בימי נדרותה עכ"ל וכן הוא בהגהות אשר"י שם (שבת פ"א סי' לב):

פרישה

(ד) בגון קנקן או בכר. עיין לעיל סימן פ"ח (וראה אות ה) דשם נבאר דהפסק שצריך לעשות בהעלות גבינה וכשר על שלחן אחד בכר או קנקן דהיינו דוקא כשאין אוכלין מאותו ככר או שופין מאותו קנקן ד) והוא הדין נמי בזה דכופיה דמד דינא ליה לכו: (ה) ומותרין שבתות זה אחר זה בכוס אחד.

דרישה

לשמוע תפילה וקריאה כי הוא עצבון גדול שהכל מתאספות והן יעמדו בחזן וכן כתב רמ"א. ועיין לקמן סימן רפ"ב (רכו) שם כתב רבינו ראפילו נדות מותרות לאחז כספר תורה ולקרות בו והוא שלא יהו ידיהן מטונפות או מלוכלכות ובהגהות שרי דורא (סי' יח ד"ה ריש) ריש גשים נמנעות ויפה הן עושות. עד כאן המגיה: רבים שוגין ומקליין בימי ליבונו ושותין בכלי אחד, שטות ואיסור גמור עושין, גם שאלתי פי הר"ח אם יש למצוא שום היתר והשיב שאין נדנוד ושום היתר

חדושי הגהות

[3] בגמרא אימא ברון המקום שהרגו:

הגהות והערות

יזן מצאתי הגהה כזו על האלפס אלא בשלטי הגבורים על המדרי דף סט ע"ב אות ה: יח] במדריכי וראבי"ה איתא "ההלכה לה", ובראבי"ה "ההלכה לה שאינו שותה ממש עמה קבלתי מרבתי להתיר ואף כן גיל וכו': יט] עיין כתובות סא ע"א אמר רב הונא לא שנו אלא בפניו וכו': כ] בכ"ב (סוף סי' פה) כתב זה בשם הר"ף שהוא בעל הגהות סמ"ק שהגיה כן על דברי הסמ"ק המובאים לעיל, (וכידוע הרבה הגהות נשתרבו לפניו): כא] זה לשון היראים לא

מפתח סדרי מהרה

א) ס"ט סק"ו: ב) ס"ט סק"ו ד"ה ובהו: ד) ס"ט ריש סק"ו:

אכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה הי"ה שלא ישתה שהרי שנינו שם וכו' ואם הבעל שותה תחלה מותרת אשתו לשותות אחריו וכו', ע"כ. ועיין אור זרוע (סוף סי' שס) ו"ל ומורי אבי העזרי אמר לי שראה את רא"מ שהיה שותה מכוס שהיתה שותה אשתו נדה אך לא היה מקבלו מידה, ע"כ. ועיין תועפת ראם לספר יראים השלם סוף ס"ק קל: כב] בהגהות מיימוני הרגיל כתוב כאן ע"כ מספר יראים, ואכן עד כאן איתא ביראים לפנינו: כג] תיבות "עכ"ל הר"ם ו"ל" ליתא בהגהות

בית יוסף

יורה דעה קצה הלכות נדה

בית חדש

קנה

(פי' לה) וכן נוהגים העולם שלא לשמות משוירי הכוס שמתפה הנדה ולנו נוהגים עוד להדיח הכוס בין שמייה ידיה לשמייה ידיה ומנהג כשר הוא (ד) ומשמע דטעמא דמילתא דלא קפדינן אלא שלא ישפה הוא אחריה כדי שלא יבוא ליחן לצו עליה יצוא ליד הרגל דבר אצל לשמות היא אחריו לית לן צה דליה לא מרגלא ליה וכן נראה מדברי הר"ם שכתוב בסוף סימן זה: [בדק הבית] כתוב בארוחת חיים (הל' נדה סי' ט אות יא) ובקערה לאכול זה מה שהותר זה מותר ד' [עד כאן]:

בספר המצות (י) ונוהגין להפסיק אדם אחר ביניהם:
 ה"ו ולא ישב במטה לא אפילו שלא בפניה ואין צריך לומר שלא יישן עמה במטה (י) אפילו כל

ה' ולא ישב במטה וכו'. כך היטה נוסחת בית יוסף ותימה מנהג ליה לרבינו דלא ישב דהר"ם צפרק המיוקת לא כתב על שם הרמב"ד אלא שלא יישן וכ"כ רבינו לעיל סוף סימן קצ"ג ונראה לי דט"ם הוא וז"ל ולא יישן ובספרים אחרים כתוב ולא יישב כה"ל והיא הגירסא הנכונה וכ"כ צמורת הבית (בגמר צ"ו ריש ט"ז ד. כו) דדוקא לשכב שם ולשון כשפוטט נגדיו הוא דלספור אצל ישיבה בעלמא כשהוא לנפש נגדיו אין צו איסור כו"ל שלא נפיה כן נראה לי ודלא כמו שכתוב בשלחן ערוך לא ישב

(הא) ורמ"ש ולא ישב במטה המיוחדת דה. זה לשון הרמב"ם (מ"ה"ט צ"ו ט"ז ג:) כתב הר"ם (נפיה"ג סוף עטר הפרשה) מדברי רבינו האי גאון ז"ל נראה שאסור לישן על מטתה אפילו אינה עמו נמטה מפני הרגל עברה ונראין הדברים [ק"ו] שאפילו להגיע מטתו נפיו אסור משום הרגל עברה לשכב על מטתה ממש שיש הרגל יותר לא כל שכן ע"כ וכן כתב הרב המגיד (איסור פ"ה ט"ט) בשמו ובשם הרמב"ן (פ"ה ט"ז) וגם הגהות (שם אות ט) כתבו כן בשם הרמב"ן וכתב רמב"ם לשון הרמב"ד צ"ל קצ"ג (ע"ג ד"ה ויהי) כמו שכתבה הר"ם צפרק מיוקת (פי' ט) וכתב רבינו דלספור אפילו שלא נפיה דהרהור איכא אפילו שלא נפיה ואע"ג דהרמב"ד לא אסר אלא לישן על מטתה משמע לרבינו דהוא הדין דלספור [ג] לישן עליה דכשיטה עליה נמי איכא הרהור ומנא הרהור יצוא ליד הרגל עברה: (א) ורמ"ש ואין צריך לומר שלא יישן עמה ע"י המטה ואפילו כ"ל אחד ואחד בבגדו ואין נוגעים זה בזה. צע"ל דליפשיטא צפרק קמ"ל דשנת (י.א):

נמטה וכו': **מצאתי** נהגות כן סמ"ק י"ן מה"ר פ"ך שכתב אשה נדה יכולה לשכב אסדימי בעלה וזהירות מסדימי ששכב עליהן איש אחר פ"ן חתעבר משכנת זרע של אחר ואמאי אינה חוששת פ"ן חתעבר נדווחה מש"ו של בעלה ויהא הולך בן הנדה והשיב כיון דלין כאלו צ"ח איסור הולך כשר לגמרי אפילו חתעבר מש"ו של אחר כי הלא בן קירא כשר היה אלא דמש"ו של איש אחר קפדינן אהבנתה גזירה שמה ישא אמותו מאביו כדליחא ביצמות (ל. עכ"ל):

ו רמ"ש ואין צריך לומר שלא יישן עמה במטה ואפילו כ"ל אחד ואחד בבגדו ואין נוגעים זה בזה. צע"ל דליפשיטא פ"ק דשנת (דף י"ג.) מדכתיב (יחזקאל י"ט ו) ואת אשת רעהו לא תמא ולא אשה נדה לא יקרבו מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא נצבדו והיא נצבדה אסור אף אשתו נדה הוא נצבדו והיא נצבדה אסור והתוספות (פ"ה ט"ז ד"ה הסוה) הקשו כיון דלימוד איסורא דלוריחא הוא כדלרש"י (קידושין פ:) מבי יפתן (דברים י"ז) אמאי שרינן ליחודי עם נדה ולא אסרינן ליה מהיקישא דאשת רעהו ודלמרינן צפרק אחר דיני ממונות (פ"ה ט"ז דף י"ג.) סוגה בשושים (ש"י הש"ס י"ז) המורה העידה עלינו שאפילו נסוגה בשושים לא יפרו בהן פלגות והוא נצבדו והיא נצבדה דלא הו' אפילו נצבדה איש אלא מדרבנן היכא דליכא ימוד כגון דהפסח פסוח לרשות הרבים אסרינן נדה מהיקישא דאשת איש איפוך אנה וי"ל דמסתבר טפי לאסור הוא נצבדו והיא נצבדה לפי שמתקרבין ונהיין ומתחממן זה מזה ואפילו היכא דליכא ימוד אסור עכ"ל ועיין שם פ"ק דשנת ופרק אחר דיני ממונות: ורמ"ש זה מה שכתב רבינו אפילו כל אחד ואחד נצבדו ואין נוגעין זה בזה היינו לומר שאין נוגעין בקירוב כשר זה בזה אצל ודאי נוגעין זה בזה נצבדיהם ומתקרבין יחד ומתחממן זה

ד(ג) וכתב המרדכי פ"ק דשנת (פי' לה) בספר לפנת פענח כ"ט כתב בשם רש"י לן שאסור לו לישב על כסא ארון אשר אשתו נדה יושבת עליו וכתוב על זה בתרומת הדשן (פי' ר"ח) ונהלכות נדה לאן כתב עליה דהוראה זו חומרא בעלמא היא וכתב ששמע שאחד מהגדולים היה נוהג להמיר לישב יחד על הספסל כשהוא מחובר בכוחלי הבית כמו באמצעות [ב] דלין לאסור אלא כשהספסל תלוש:

[בדק הבית] וזה לשון ארוחת חיים (הל' נדה סי' ט אות יא) אסור לישב בספסל שהיא יושבת אם אינו קבוע שלא תוכל לנענע אנה ואנה ויש מחירין אם ישב אדם ביניהם עכ"ל [עד כאן]:

וברוב עוד בתרומת הדשן דלין נעגלה עם אשתו נדה מותר אפילו אין נעגלה אלא האיש ואשתו וגם העגלה שלהם דלאו דרך חיבה הוא כמו ישיבה עגלה כיון דדרך בני אדם נכרים להקבץ ולשכור עגלה ללין צה מעיר לעיר מו לא הו' דרך חיבה אמנם ללכת עם אשתו נדה נעגלה דרך טיול לגנות ולכרמים וכהאי גוונא לא צרינא להמיר עכ"ל (ה) ואני מנאמי כתוב בשם ספר אגודה (נה סי' מג) לבי"ן יכול האיש לישב עם אשתו בקרון או כספיה ואפילו

דרכי משה

(ד) ומנהגיגו כדעת ספר המצות להפסיק אדם אחר ביניהם ולא מצרכינן לכוס הדחה ואפילו אי ליכא אדם אחר שיפסיק מ"מ יריק הכוס לכלי אחר ויחזור וישפכנו דשרי כדלעיל כ"ן וכתב בקונטרס כ"ן של הלכות נדה דהוא הדין באכילה דינא נמי הכי וכתב שם דאם הלכה האשה לאחר ששתתה או אכלה מותר הבעל לאכול או לשותות המותר דאין כאן חיבה עכ"ל: (ה) ומשמע מברכי תרומת הדשן ולא התיר אלא כשאינם נוגעים זה בזה אלא א' יושב לפנים וא' יושב לאחור מיהו לטיול אפילו בכהאי גוונא אסור:

פרישה

עיין צ"ח יוסף שמיא הגהות מיימוניות דקובץ דוקא כשהוא שומה תמלה אצל לא יא: (י) ונוהגין להפסיק אדם אחר ביניהם. והוא הדין דלספור לאכול משוירי מנאכלה (ואם הלכה האשה לאחר שמתפה או אכלה מותר לבעלה לאכול או לשמות המותר דלין כאלו חיבה כן כתב בקונטרס של הלכות נדה. דרכי משה. עד כאן הגמיה.) רמ"ל (פ"ג): (י) אפילו כ"ל אחד ואחד בבגדו. ואפילו בשתי מטות אסורות אם נוגעו זה בזה (מרדכי פ"ק קמ"ל דשנת.) רמ"ל (פ"ג):

חדושי הגהות

[ג] הב"ח כתב שכתב האריך הרב צ"ח מה דנוסחא מוטעת היפה לפניו אצל הכותב כפי מה שכתוב בקמ"ל נוסחאות "ולא יכבד" במקום "ולא ישב" דלכ"כ קשיא מנהג ליה להטור לאסור בישיבה דהא לא מצינו איסור רק לישן ודלא כמו שכתב בשלחן ערוך לא ישב וכו' עד כאן וכן כתב הש"ך. ועיין ט"ו ולענ"ד רוח קדשו דיבר צו שהנוסחא הנכונה היפה לפני הרב צ"ח שכן מנאמי להדיח בספר היראה כ"ן להרב הגדול רבינו יונה ז"ל (אם ע"ה) וזה לשונו ואסור לבעלה לישב על גבי מטתה אע"פ שאינה צמית עכ"ל ופוק מתי מאן גברא דמשייעיה והרבה פעמים מצינו שהטור דרך עקשנות הספר היה (פי' צמית חיים צ"ח סוף סימן ג' ד"ה ואחר וכו') ולכן הדין עם הרב צ"ח:

הגהות והערות

מיימוני הרגיל, וגם במהר"ם לא מצאתי, ובמרדכי שבועות סי' תשמג בתהגות רמ"א שם למר דין האחרון מהמרדכי דפ"ק דשנת עיי"ש: כ"ן ב"רפור יחזור וישפכנו לכלי הראשון אם ירצה (בגון שהוריקו לקנקן או לקערה) כדלעיל בדרב"ם הארוך בשם הגהות מיימוני (המובא בבי"ן): כ"ן [אולי כוונתו למרדכי בשבועות ששם קונטרס להלכות נדה (וקוראו כן כי לעיל מיניה הביא בדרב"ם הארוך את המרדכי דשבת, על כן כתב כגון שהמרדכי בקונטרסו להלכות נדה כתב כדלהלן), כי מה שכתב דבאכילה דינא הכי מוכח שם עיי"ש בסי' תשמג מה שכתב דבאכילה ושחיה אין קרובי וכו', ומה שכתב ראם הלכה האשה וכו' הוא שם (בסימן הג"ל) להדיא בשם ראב"י, ומה שכתב שיחלם ממרדכי בשם ראב"י ויכתוב בשם קונטרס, אולם עיין ש"ך סק"ח ופרישה אות ו' שלא הבינו כן: כה"ל [וכן הוא בטור שעם דפו"ד של הפרישה: כ"ן ב"באן הוא דברי הב"ח עצמו בהסבד לישן הורש"ב"א הסוד דר"ל שלא ישכב לישן כדרך שהיו רגילים לישן או בלא בגדים, ועיין שערי דיעה שדן בזה אי ר"ל דדוקא כשפוטט בגדיו אסור או דהכל תלוי אם שוכב או יושב. ועיין ט"ו סק"י שהסכים עם גירסת "ולא ישב": כ"ן ב"ש"ך סק"י

מפתח סדרי מהרה

ד' ט"ט סק"ח:

יד הכלות מותרות לטבול ביום בין שטובלת ביום ז' או ביום ח' כיון שאין באות לחתן עד הלילה (בסנהדרין פ"ג הל' ט"ז) ודוקא אם טובלת קודם החופה אבל אם טובלת אחר החופה אף על פי שהיא טבילה הראשונה לבעל זה דינה כשאר נשים (ק"י ט"ז פ"ג ט')

טו הכתוס את הבתולה כועל בעילת מצוה וגומר ביאתו אפילו אם הדם שותת ופורש מיד אפילו באבר חי אפילו היה קטנה שלא הגיע זמן לראות ולא ראתה וכן אפילו היא בוגרת לא אמרינן שכבר כלו בתוליה (ט"ו) ואפילו ברקה ולא מצאה דם טמאה דשמא ראתה טפת דם כחדל וחפרו שכבת זרע דאף על גב דדם בתולים הוא ואין הדם נדה כלל שאין זה בא מן המקור מכל מקום כבר נהגו כל ישראל להחמיר ולהחזיק דם בתולים כדם נדה. ומכל מקום נהגו להקל אם לא נגמד הביאה רק הערה בה ולא ראתה דם אבל אם בא עליה ביאה ממש דהיינו שהכניס כל האבר אף על פי שלא זרע צריך לפרוש ממנה אף על פי שלא ראתה דם. וצריך החתן שיוהר שלא ישהה עצמה מלבעול בעילת מצוה כדי שלא יבא חי' לידו קישור אבר וכל שכן להוציא שכבת זרע לטבילה (פמ"ג ק"י):

טז אחר הבעילה דינה כשאר נדה לענין הרחקה אלא שמוחר לו לישן באותה מטה לאחר שעמדה מאצלו ואפילו בסדין שהדם עליו וכן היא מותרת לישן על מטה המיוחדת לו. וצריכה להפסיק בטהרה כשאר נשים אלא דבזה קיימא לן ויכולה להפסיק בטהרה ביום ד' אחר יום הבעילה שיהיה יום ה' ראשון לז' נקיים (פ"ג ט"ז פ"ג ט') אבל אם פרסה נדה אחר הבעילה גם זו צריכה להמתין מלמנות ד' נקיים עד יום ו' לאחר הבעילה (מ"י ט"ז ט'):

יז מותר לבעול בתולה בשבת (פ"ג ט"ז פ"ג ט')

יח לאחר שבעל והוציא דם בתולים יטול ידיו ויברך בלא שם זה נוטחתו ברוך אתה אשר צג אגוז בגן עדן שושנת העמקים כל ימשול זר במעין חתום על כן אילת אהבים שמה בטהרה וחוק לא הפרה ברוך הבוחר בורעו של אברהם (ט"ט):

יט יולדת אפילו לא ראתה דם טמאה כנדה מן התורה בין ילדה חי או מת או נפל ומן התורה יולדת זכר ימי טמאה שלה ז' ימים אפילו לא ראתה וטובלת ואחר כך סופרת ל"ג יום ואפילו היא רואה בהן הוא דם טהור. ואם יולדת נקבה ימי טמאה שלה י"ד ימים אף על פי שלא ראתה כלום וטובלת ואחר כך ימי טהור שלה ט"ו ימים אפילו רואה בהן. וכל זה כשראתה בימי נידותה אבל אם ראתה בימי זיבה שהם בימי שבתין נדה לנדה צריכה לספור ז' נקיים כדן זבה מן התורה. ובזמן הזה חשבינן לכולן שהן יולדות בזוב וצריכות ז' נקיים וימי לידה שאינה רואה בהן אף על פי שהם ימי טמאה עולין לה לז' נקיים ובלבד שלא תטבול קודם י"ד לנקיבה ואפילו אם טבלה קודם לכן לא עלתה לה טבילה אלא צריכה להמתין עד ליל ט"ו ויש מקומות שנהגין שאין טובלין. תוך מ' לזכר ופ' לנקבה אבל מקום שאין מנהג אין להחמיר כלל וכן נהגין במדינות אלו רק מיד שלא ראתה דם אחר ז' לזכר וי"ד לנקיבה וסופרת ז' נקיים מותרת לבעולה, אבל אם חזרה וראתה לאחר הטבילה אפילו טפת דם כחדל טמאה אף על גב דמדאורייתא הם דם טהור כבר פשוט המנהג בכל ישראל שאין כועלין על דם טהור ודינו כשאר דם לכל דבר (פ"ג ט"ז):

כ המפלת בתוך מ' לטבילתה שלאחר ראייה ממש (למטותי ולפני מסו ולפניו ודמעתה מקחם) בענין שאין לספק שמא נתעברה קודם הטבילה חוששת משום נדה אפילו לא ראתה

מפני שאי אפשר לפתחת הקבר בלא דם ומיד לאחר שספרה ז' נקיים אפילו הוא קודם י"ד יום מן הלידה מותרת ואין חוששין שמא היה ולד דקודם מ' יום לא נגמרה יצירת הולד ולכן אין לחוש שמא היה וולד (ט"ט):

כא אבל המפלת כמין בהמה חיה ועוף או כמין דגים וחגבים או שקצים ורמשים או שפיר ושליא או חתיכה שקרעוה ויש בו עצם, עכשיו בזמן הזה שאין אנו בקיאים בצדוה חוששת לולד ואם כן חיישינן שמא היתה נקבה. ולכן אם הו' נקיים היה בתוך י"ד יום אם טבלה קודם ליל ט"ו [לא עלתה לה טבילה אבל לאחר ליל ט"ו] אפילו במקום שנהגו להחמיר שלא לטבול תוך מ' לזכר ופ' לנקבה, במפלת מכל מקום לא נהגו להחמיר (ט"ז) ומכל מקום ראוי לפרוש ממנה ליל מ"א וליל פ"א משום ספק זכר או נקבה (ט"ז פ"ג ט') (ולא סגנון למי כפי כן נמשלת ולא כ"כ מקחם כגל סילומים) אבל לפי מה שכתב הט"ז סק"ב לדין אין צריך לפרוש כלל בליל מ"א או פ"א. ואם הפילה חתיכה וקרעוה ולא נמצא בה עצם אינה חוששת משום וולד אלא משום נדה (מ"י ט"ז ט'):

כב שאר דיני יולדת כגון שהפילה תאומים או ולד בשליא או טומטום ואנדרוגינוס ויוצא דופן עיין בש"ע סימן קצ"ד:

כ"ג קטז דין דברים האסורים בימי נדתה (פמ"ג ק"ט):

א כל זמן שלא טבלה האשה מגדלה ואפילו מכתם אפילו כבד ספרה ז' נקיים דינה כנדה גמורה אפילו כמה שנים דכתיב ז' ימים תהיה בנדתה וקבלו חז"ל דר"ל רלעולם תהיה בנדתה עד שתעשה מעשה אחר והיינו טבילה. ומן התורה אין אסור אלא תשמיש החבוך ונשוק כשאר עורה חז"ל עשו הרחקה לזה ואסרו לבעול ולה לעשות שום דבר של חיבה המרגיל לעבירה כגון דברי שחוק וקלות ראש עמה, אבל מותר להתיחד עמה ולא חקף יצריה כולי האי כיון שכבר בא עליה פעם אחת. (פ"ג ט"ז פ"ג ט')

ב לא ליגע בה אף על פי שאינו מכרין ליהנות ולא יושטי מידו לידה אפילו דבר ארוך שאין צריך ליגע בה וכן לא יקבל ממנה אפילו על ידי זריקה מידו לידה אסור, ויש מקילין לזרוק כלפי מעלה שלא לנוכח אשתו והיא פושטת ידה ומקבלת (כ"ט ט'):

ג לא יאכל מקערה אחת דברים שתיכף לאחר שהוציא מן הקערה אוכל תיכף בלא הפסק כגון הרוטב או אפילו כשהחתיכה בשד לחתיכות קטנות וכל אחד נוטל תמיד חתיכה חתיכה כדוך אכילה כל זה אסור, אבל ליקח חתיכה בשד מן הקערה כפי חלקו על הטעלער וכן הרוטב שלקח בכף ומניחו בטעלער מותר ליקח מן הקערה שאין זה דרך חיבה. ומכל מקום אפילו על שולחן אחד אסור לאכול עמה אלא אם כן יש שום שינוי כגון שכלם אוכלים על טעלער אחד והוא מניח כלי תחת הטעלער או מפה או שיהיה שום דבר מפסיק בין קערה שלו לשלה דבר שאין משתמשין לצורך אותה סעודה כגון לחם שאין אוכלין ממנו או יקנן שאין שותין ממנו או שיגלה המפה מן השלחן ויניח שם טעלער שלו, ואם דרכם שאוכלים תמיד מן הקערה שגי כשהוא או היא יאכלו מן הטעלער (פ"ג ט"ז):

ד אסור לבעול לשתות משיו"י כוסות ששתתה היא ואפילו שתתה חציו ומלאוהו אסור דעל כל פנים שותה שיו"ה אם לא שמפסיק אדם אחר ביניהם או שהורק מכוס זה לכוס אחר אף על פי שחזר לכוס ראשון דכיון שיש היכר לא מרגלא וכן אם הלכה מותר דכיון שכבר הלכה אין כאן חיבה. ואם שתתה והוא אינו יודע ורוצה לשתות מכוס שלה אינה

ז. וכן נראה דאיסור שיריים שייך אפי' אם אוכלת שלא כדרך אכילה, או אם אוכלת דרך עראי או פחות מכונית, אסור, ומסתבר דאפילו טעימה בלבד משירי מאכל ושתייה שלה אסור.

ח. איסור אכילה ושתיית שיריה הוא דוקא מאותו הקערה שאכלה או מאותו הכוס ששתתה, אבל אם הורק לכלי אחרת, מותר הבעל לאכול מהצלחת השניה ולשתות מהכוס השני, ואפילו הריקו המאכל

— באר אליהו —

לו לאכול שיריה, ושייך נמי בהן חיבה וקרבות, ולא יאכל חזב עם הזובה סתמא תנן דהיינו אפי' של מצוה, ושייך נמי הפעם שלא יבואו להרהר אחר אכילתה או שתייתה. ונראה גם דה"ה שהבעל אסור לאכול משיריה אפילו כשאוכל לצורך מצוה.

ז. מסתבר הכי דאיסור שיריים הוא בין כשאוכלים כדרך אכילה ובין שאוכלים שלא כדרך אכילה, ובין כדרך קבע ובין כדרך עראי, ובין שאוכלים כשיעור אכילה או שתי', ובין כשאוכלים פחות משיעור אכילה או שתי', דבכל אופן שהאשה אכלה המאכל או שתתה המשקה, אסור לבעלה לאכול או לשתות השריים שלה בכל אופני אכילה ושתי', בין כדרך אכילה ושתי' ובין שלא כדרך אכילה ושתי', ובין כדרך קבע ובין כדרך עראי, ובין כשיעור ובין פחות משיעור, דהא סתמא תנן ולא יאכל חזב עם הזובה דמשמע בכל אופני אכילה, וכן שייך טעמא דמהרהר אחר שתייתה ואכילתה בכל אופני אכילתה ושתייתה ומסתבר דה"ה דאסור הבעל לאכול את שיריה אפילו כשאוכל שלא כדרך אכילה, מכיון שאיש זר לא יאכל שיריים של חבירו אף שלא כדרך אכילה וצ"ע.

ומסתבר נמי דאפילו טעימה אסור להבעל משירי מאכלה או שתייתה, מכיון שאיש בעלמא לא יטעום משירי מאכל ושתייה של חבירו.

ח. עי' בכ"י שכתב הפעם דמותר כשהורק לכלי אחר, אף שהריקוהו בחזרה לכלי הראשון כזה"ל: אחר שנשתנה כשהורק מכלי לכלי ע"כ, ובהכ"א כלל קמ"ז (סק"ד) כתב, דכיון שיש היכר לא מרגלא, ובערוה"ש (סק"י) כתב, דכיון שהורק לכלי שני או במלה ההתקרבות, ונראה לומר נפק"מ בין הני טעמים אם אכלה האשה ממאכל שהוא גוש אחד, כגון חתיכת בשר וכיוצ"ב, אם מהני הורקה מכלי לכלי, לפעם הב"י שמותר מטעם שנשתנה כשהורק מכלי לכלי, זה שייך רק במשקה כששופכין מכלי לכלי נתערב כל המשקה ונעשה שינוי, אבל בדבר שהוא גוש לא

תבשיל או לעיסה לתינוק, אם האשה טעמה התבשיל או לעסה לתינוק מותר אח"כ בעלה לאכול ולשתות השאר. (יוסיף דעת).

ו. איסור אכילת שיריה שייך בין באכילה ושתייה של רשות, בין בשל מצוה, כגון אכילת מצה בליל א' של פסח או אכילת כזית בסוכה בליל א' של סוכות או אכילת ערב יר"כ או אכילת שבת ויר"ט, וכן שתית ד' כוסות בליל פסח, או כוס של קידוש.

— באר אליהו —

ולענין אם לעסה לתינוק, בספר האלף לך שלמה (שם) כתב דמותר משום דמה ששיריה ממאכלה או מכוסה ששתתה להנאתה זה נראה דרך חיבה לכן אסור אבל מה שלעסה רק לתינוק ולא להנאתה אין זה דרך חיבה כמה שיאכל הנשאר ומותר הבעל בשירי' ע"כ. ובספר יוסיף דעת שם הובא בפתח"ז (סי' קצ"ה סק"ו) כזה"ל: שנשאל כמה שהאשה לעסה לתינוק איזה מאכל, וכן אם טעמה תבשיל שמבשלין אי שרי להבעל לאכול אח"כ, והשיב, שפשוט שמותר דאין בזה חיבה דמלבד שלעסה ונמאס אף גם דלא נתכוונה לתת לבעלה רק לתינוק, וגם טעימה התבשיל שיהי' טוב ולא שייך חיבה וז"פ עכ"ל. הנה זה פשוט דלנבי טעימת התבשיל ודאי כוונתו על המאכל הנשאר, אך הא דמתיר בלעסה לתינוק צ"ע בכוונתו אם נימא דכוונתו על הנשאר מהמאכל שממנו לעסה דומיא בטעמה התבשיל, וכן באמת הבין בכוונתו הפתח"ז (סי' קצ"ה ס"ק י"ג) שכתב בפירוש משמו בלעסה לתינוק איזה מאכל מותר לבעל לאכול המותר ע"ש אמנם קשה להבין מש"כ הפעם להיתר משום דנמאס, דמה נמאסו שירי המאכל ממה שלעסה, יותר משירי מאכל שאכלה ממנו, וגם מש"כ עוד אף גם דלא נתכוונה לתת לבעלה רק לתינוק אין לו ביאור דמה תלוי מאכל הנשאר ממה שלעסה בזה אם מה שלעסה נתכוונה לתת לתינוק או לבעלה, ואם נימא דכוונתו על גוף המאכל מה שלעסה לתינוק דמותר הבעל לאכול ממנו מפני שנמאס כמה שהייתה בפ' ועוד אף גם דלא נתכוונה לתת לבעלה אלא לתינוק ג"כ קשה להבין דהא הסברא נותנת דהמאכל שהייתה בפ' ולעסה אף שנמאס ואף שכוונתה לתינוק מ"מ כיון דאיש זר בעלמא בודאי שלא הי' אוכלו אין לך חיבה גדולה יותר מזה כמה שהיא רואה שהבעל אוכלו וצ"ע.

ו. מסתבר כן דבאיסור שיריים אין לחלק בין אכילה ושתייה של רשות, לאכילה ושתי' של מצוה, דאפי' באכילה של מצוה נמי אסור

מהקערה שאכלה לקערה שניה, ואח"כ שוב הריקו המאכל חזרה להקערה הראשונה, וכן אם שפכו המשקה ששתתה לכוס שני ואח"כ

— באר אליהו —

נעשה שום שינוי כמה שנתנו לכלי אחר (ובאמת צ"ע דלמעס הב"י והא סני אם יערב המשקה בכלי עצמו, ואולי י"ל כיון דיש משקה עב שאינו נשתנה ע"י מה שמערב בכלי לא פלוג בזה והצריך דוקא הרקה מכלי לכלי, ולא מסתבר לומר דכוונת הב"י בשם הגה"מ שכתב דמותר אחר שנשתנה כשהורק מכלי לכלי מטעם היכר, דהול"ל דמותר משום היכר).

ולמעס החכ"א דהוא משום היכר אפי' באוכל גוש נמי הוי היכר כמה שאינו אוכלו בכלי שאכלה אשתו רק בכלי שני, או כמה שאינו אוכלו בכלי הראשונה כמו שהוא רק מקודם נותנו לכלי אחר ואח"כ שוב לכלי ראשונה, וכן להערה"ש, דכיון שנותנו לכלי אחר כמלה ההתקרבות, י"ל נמי דאפי' באוכל גוש דמותר, משום דההתקרבות שיש בשיריים הוא דוקא בכלי שאכלה הוא, וכמו שאכלה היא אבל בכלי שני' וכן אפי' שוב לכלי הראשונה, דכיון שצריך קודם לכלי שני' אין בזה התקרבות. (ובאמת י"ל שדבריו הם ממש כהחכ"א דהוא משום היכר וממילא במלה ההתקרבות).

ולמעשה נראה דמותר הבעל לאכול שיורי אכילה של גוש אחד לכלי עלמא כשהניחם בכלי שני, להמחבר דסבירא ליה בב"י דהמעס שמהני הורק לכלי אחר הוא משום שנשתנה, הא לא ס"ל דאסור באכילת שריים שלה, כמ"ש בב"י בכד"ה, וכן בשו"ע לא הוכיר לאיסור רק שיורי שתי', ומשיורי אכילה לא דיבר המחבר כלל, משמע דס"ל דמותר. ולהרמ"א דס"ל (בסעי' ד') דאיסור שריים שייך באכילה כמו בשיורי שתי', והיינו דמהני ג"כ להוריק המאכל לקערה שני', י"ל דס"ל כמעס החכ"א והערה"ש דהוא משום היכר, ומשום דבמלה לה ההתקרבות.

עי' בבגדי ישע על המרדכי פ"ק דשבת (ס"ק י"ז) שכתב בזה"ל: דבקנקן שאין רגילין לשתות בו ושתתה ממנו אשתו לבדה, או אסור לו לשתות מאותו קנקן אפי' לאחר הורקה שניה, דאז יצרו גדול עלי', עכ"ל. ולמד כן מלשון המרדכי שם, ולפי"ז ה"ה אם שתתה מהבקבוק ושפכו לתוך הכוס ואח"כ החזירו שוב להבקבוק, דאסור הבעל לשתות מהבקבוק.

אבל בתשובה כת"י להגאון האדיר הראב"ד שליט"א כתב, דכיון שהבגדי ישע כתב כן לתרץ דברי המרדכי שם, וכיון שיש שם עוד

שפכו חזרה להכוס הראשון, מותר הבעל לאכול ולשתות (רמ"א ס"ד) ועי' בבאר באוכל מגוש אחד אם מהני מה שנותנו לכלי אחר.

ט. ומסתבר דהורקה לכלי אחר מהני רק בדבר שצריך לכלי, אבל דבר שאין דרכו להניחו בכלי ואין צריך לכלי, לא מהני מה שמניחו תוך כלי אחרת.

י. ומותר לכתחילה להוריק שיורי שתיתה או מאכלה לכוס אחר או לקערה אחרת כדי שיוכל הבעל לאכול ולשתות משיוריה.

— באר אליהו —

תירוצים, ולפי שאר התירוצים י"ל דאפי' בשתתה מקנקן מהני הורקה לכוס ומהכוס חזרה לקנקן, והביא ראיה ג"כ מהגה"מ שם"ל כן, וממילא אם שתתה מבקבוק ושפכוה לתוך הכוס ואח"כ החזירו הנשאר לתוך הבקבוק מותר הבעל לשתות מהבקבוק.

ט. המעס דמהני הורקה מכלי לכלי, להבית יוסף הוא מטעם שנשתנה אחר שהורק, ולהחכ"א מטעם היכר, אבל עכ"פ לכו"ע מסתבר דזה שייך רק בדבר שדרכו להניחו בכלי וצריך לכלי, ומדלא אוכלו בכלי שאכלה אשתו רק מעבירו לכלי אחר מותר, אבל בדבר שאין דרכו להיות מונח בכלי וא"צ לכלי לא מהני מה שמניחו בכלי שני, והוי רק כמויוז ממקום למקום על השלחן דודאי לא מהני אם היוז המאכל שעל השלחן ממקום למקום, וכן ראיתי בתשו' כת"י להגאון הראב"ד שליט"א בעל המנח"צ, דמסתבר דדבר שא"צ לכלי לא מהני מה שמניחה בכלי שני.

י. הנה אף שהרמ"א כתב או שהורק מכוס זה לכוס אחר, משמע לכאורה שהוא לשון דיעבד אבל לכתחילה לא יעשה כן להוריק מכוס לכוס, מ"מ כתב הגאון הראב"ד שליט"א דמהדר"מ (סעי' ד') שכתב בזה"ל: ואפי' אי ליכא אדם אחר שיפסיק, מ"מ יורק הכוס לכלי אחר וכו', משמע דאפשר לכתחילה להוריק לכוס אחר, וכן הוא מפורש במרדכי פ"ק דשבת (ס"ו רל"ז) שכתב בזה"ל: דאם מוריקין כוס ששתתה בו לתוך כוס אחר מותר לשתות אחריו וכן אם שתתה מקנקן יריקנו לתוך כוס וישתת, עכ"ל. והוסיף הגאון הראב"ד שליט"א, דאדרבא יש עוד מעלה בהרקה לכתחלה, עפי"מ שכתב שם בחידושי אנשי שם על המרדכי (סק"ה) שהק' למה אצטריך המרדכי לומר דהח"ד בשתתה מקנקן

מועיל מה שאין דרכה והפסק ליכא כדבארתי ופסק כרבנן דר"א.

ובהא דר' יוחנן משום רשב"י יש לגרוס לפי קדושה דמטמא אם יש דם אגור ומוכרח לגרוס כן בגמ' ותמוה לי דרבי המ"מ שכתב שהרמב"ם גורס קדושה דאיכא מאי מקשה בגמ' מזה על דין דשפופרת שטהורה וגם מ"ט אמר בגמ' שהוא כסומכוס הא גם רבנן אפשר שמודו בקדושה ולכן מוכרח לגרוס קדושה נגידסתנו ולכן מקשה שפיר על שפופרת ומתוך דר' יוחנן משום רשב"י הא טוב כסומכוס כדאמר לעיל מזה שטוב דדרכה לראות דם בחתיכה היינו שהדם נחשב כדם גדה כיוון שהוא רק חתיכה בעלמא ולא ברית עדין אין לה דם בשם מיוחד וזה שטהורה הוא משום דאינה עכ"פ כדם גדה כיון דמובלעת כדם חתיכה ובעי שתהיה דרך הראיה כדם גדה שהוא דם מקובץ ולא מובלע. וסובר ר' יוחנן בזה כרבנן דר"א אך מוחלקין בזה דרבנן סברי דאין דרכה לראות דם גדה בחתיכה ויותר יש לתלות בדם חתיכה ולכן אף שיש גם ספק שהוא דם גדה שטהורה כיון שראתהו כדם חתיכה אכל אם היה ודאי דם גדה לא היה מועיל מה שראתהו כדם חתיכה מאחר דאין שייך דם בחתיכה מצד עצמו. ור' יוחנן סובר דאף שאינו שייך מ"מ מאחר שעכ"פ לפי דאות העין הוא דם חתיכה שטהורה. והחלוק לדינא הוא לענין דם אגור ודאי הוא דם גדה שלרבנן דר"א טמאה. אך אם נימא דדם שבחתיכה אינו דם גדה הוי הפסק שאין נחשבים כמין אחד והוי כשפופרת וחוצץ וטהורה אף בדם אגור אם אינה קדושה אבל אם דם שבחתיכה הוא דם גדה נהי שטהורה משום דאין היציאה כדם גדה עכ"פ. ויעיל לחשבם כמין אחד שלא יחצוץ. וידעינן שרבנן דר"א פליגי על דר' יוחנן מהלשון דאמרי אין זה דם גדה אלא דם חתיכה. והרמב"ם מוסק כרבנן דר"א ובפרט שרוב אומר דכ"ע סברי דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה. וניחא דברי הרמב"ם זה הנכון לע"ד.

ידידו מוקידה.

משה פיינשטיין

סימן פא

בענין א"א לפתיחת הקבר בלא דם לחוש לסכרת הנ"ב אם יש שיעור בזה

נשאלתי באשה שהרופא הכניס איזה שפופרת לבדוק או להכניס אויר כדי שיעיל שתתעבר

אם צריכה לחוש לאין פתיחת הקבר בלא דם שמתוך הנ"ב שגם מבחוח אין פה"ק בלא דם. והשכחתי שאף שהנכר בפ"ת סימן קצ"ד סק"ד בשם הג"ב דרק כשהוא כקש אין לחוש מסתבר לע"ד דמאחר שמוכרחין לומר דלא לכל פתיחה חוששין לדם דהא בהפילה כעין שערות וביציאת דם סתור אין חוששין א"כ מגלן לעשות שיעורים בעצמנו לומר שיתיה קשש אלא פשוט שהוא כשיעור הנאמר במתני דאהלות לענין טומאה דהוא משיענילו ראש כפיקה דהא שיעור אחד לא מצוינו. ולכן אף שלא יודע לנו שיעור פיקה מ"מ ודאי אם אינו עב מאצבע קטנה יש להקל. ובפרט שעצם הדין דאין פה"ק בלא דם אינו ר"ל ברור דהא הרמב"ם ורע"מיה לא פסקו זה והוי רק ספקא דדינא. וגם דין הדגריב שמתחוח נחשב פה"ק אינו מוכרח ולכן ודאי שיש לסמוך ע"ז ובפרט שנוגע זה לענין פור' לדעת הרופאים שאין רשאי להחמיר יותר מהדין. ועיין בספרי דברות משה על ב"ק ס' ט"ז ענף ט'.

משה פיינשטיין

סימן צ

בהרחקות שאסרו באשתו נדה אם אסור בשאר נשים

א' דר"ח אלול תשי"ג.

מע"כ ידידי הרב ר' אברהם שליט"א.

הנה האיסורים שאסרו בהרחקות שבין איש לאשתו בימי נדתה הוא רק באשתו משום שרגיל בה ולא יבואו לעשות כהרגלם גם בבואה אבל בשאר נשים ליכא הרחקות אלו אם ליכא איסור יחוד וליכא נגיעה דרך חבה. ואף דברים של חבה כאכילה בקערה אחת שיש אוסרין באה"ע ס' כ"א סעי' ה' ברמ"א מסיק הרמ"א דנתגין להקל עיי"ש וכמובן באופן שאין לחוש שמחתה זה יבא לתרוור.

וברצוגים פנוי ופנויה להכיר זה את זה לתכלית נישואין אם ימצאו חן אם רשאים לשכור שני חרדי לינה בבית אחד שגם בע"ב ואשתו דרים שם. הנה אם יודיעו זה להבע"ב ואשתו שאינם איש ואשתו יש להקל אבל כשלא הודיעו להם שאפשר שיחשבו שהם איש ואשתו לא יועיל ואסור אף

שכרו חדרים מיוחדים שהרי לא ישמרום ולא תמישנו מהם להתייחד וכדומה.

ובדבר אם תהא רשאה לבשל גם בעדו נראה שאין בזה חשש איסור לכ"ע כי אף שאין משתמשין בגשה הרי הוא שמוש גם של שפופרת שבוה ליכא פה"ק אף אם עושה חובל.

וחוץ לענין מלת הדין אבל למעשה אין זה פה"ק לעשות כי אין להתחכם הרבה והאשה שמצאתה בחדרה ובמשפחתה ושמועתה טובה שהיא שומרת דת יש לסמוך ולישא אותה בתקוה שהיא המזומנת לין מן השמים ואין צריך לבחון אותה מתחלה וגם שלא יועיל כי אין הבחנה זו כלום ותמים תהיה ע"פ ח' כתוב.

ידידו

משה פיינשטיין

סימן צא

אם נחשבו כל מה שהיו בקערה שאכלה אשתו נדה שיורי מאכל שלה

כ"ה כסלו תשי"ב.

מע"כ ידידי הרמ"ג מה"ר נח בריעזר שליט"א.

ובדבר קערה שיש בה ג' מיני מאכל ואכלה אשתו נדה אחד מיניהו ולא נגעו בהאחרים אם נקרא שיורי מאכל שלה לאסור לבעלה. הנה מצד שיורי מאכל שלה ליכא איסור אף בנגעה בהו בידה אם לא אכלה מהם דהנגיעה אינה אוסרת אלא האכילה. אבל יש לאסור מצד האיסור לאכול מקערה אחת וזה דין שהביא הט"ו בס"י קצ"ה סק"ב ביר"ד בהפוסקה והבי"ח שמנתחין חתיכות קטנות בקערה אחת הוא נוטל אחת והיא אחת שאסור אף שהחתיכה שאוכל אינה כמה ששייחה משום האיסור דמקערה אחת. אבל יש חלוק דאם היה האיסור מצד שיורי מאכל ליכא תקנת אבל כיון שהוא רק מצד קערה אחת יוכל לנהיג החתיכות הנשארות על קערה אחת ולאכול. וגם מסתבר שאיסור מקערה אחת הוא רק מה שלשני בני"א הדרך ליתן לכ"א בקערה מיוחדת ורק מצד חיבתן והתקרבות שבין איש לאשתו אוכלין שניהם מאחת אסור ואי"ב הוא רק עצם

תאכילה שיטול הוא אחת והיא אחת אסור אבל כשעצם האכילה הם בקערות מיוחדות אך שאירע שלא אכלה כל החתיכות שזה גם לאסור שאינו בעלה היתה נותנת לאכול אין כאן שום חבה והתקרבות גם לבעלה ואין לאסור בעצם אף כשיאכל החתיכות הנשארות באותה קערה אם לא תאכל או יותר באותה קערה אבל טוב להחמיר ליקח אותם לקערה אחרת. ולא דוקא ג' מינים אלא אף ממין אחד אם הם חתיכות מיוחדות.

ידידו

משה פיינשטיין

סימן צב

בענין לאכול מפת אחד ומקערה אחת עם אשתו נדה

י"ב תשרי תשי"ב.

מע"כ ידידי מהר"ר בנימין זאב צוקער שליט"א משיבת בית מדרש עליון בספרינגוואלד.

מה שהקשה ידידי מ"ש פת שמשמע מהט"ו יור' ס"י קצ"ה סק"א שיכולין לאכול מפת אחד, מקערה דאסורין לאכול מקערה אחת. הנה פשוט שהפת שמתרין הוא פת גדול שנעשה מתחלה לאכילת כמה אנשים שחותכין ממנו כל אחד חתיכה ואוכל מהחתיכה אבל מהחתיכה שחתכה לעצמה יהיו אסורין לאכול שניהם ממנו ואף אחר שישתיר מהחתיכה שלה יהיה הבעל אסור לאכול ממנה כדין שיורי מאכל שלה. וכ"כ נראה פשוט שמהחלות הקטנות הנקראים "ראלס" וכדומה שהוא נעשה רק לאכילת אחד יהיו אסורין לאכול שניהם מאחד. וכן יהיה הדין בקנקן שמתרין שניהם לשתות ממנו כדמשמע נמי מהט"ו שהוא ג"כ ככה"ג שהקנקן הוא גדול שנעשה להרבה שיקחו ממנו מים לכלי קטן לשתות לכן מתרין אבל מכלי קטן שהוא נעשה לשתית אחד מסתבר שהיו אסורין לשתות שניהם ממנו אף ע"י שיקחו ממנו לכלים אחרים.

ואם כן מקערה שאסורין היא קערה שהדרך שנותנים שם לאחד לאכול אסורין לאכול ממנה שניהם, אף באופן שליכא איסור דשיורי מאכל כגון הא

נעשה עד שלא נשאר כלום מהלשון אלא משקה ומיבשין את המשקה ונעשה אבק ומאבק שהוא נותנין משוה במים ונותנין בממתק (קענור) ואינו לשוה העמדה ולא חריפות והמיצות מזה ההאבק אינו ראוי לאכילה כלל, ואמרתיו מאלו שעושים בחלב ממש אסור להשתמש אף שביט החרושת היא של נכרים אבל אם יעשה בית החרושת ממזי חלב או יוכלו לקנות מהנכרי בעל בית החרושת את האבק מאחר שכבר נבטלו ביד הנכרים שאין עליו איסור מבטל לכתחלה.

והנני ידידי,

משה פיינשטיין

סימן י

בהערות עלי בדבר חשש זיעה בתגורי הגעו, בהדחת כלי בשר וכלי חלב באותה המכונה, ובשירוי מאכל אשתו נדה

בע"ה.

ג' כסלו תשל"ה.

מע"כ ידידי הר"ג מהר"ר נח אייזק אהלבוים שליט"א.

א.

הנה קבלתי מכתבו מ"א מרחשון שנה זו ואף שאין לי פנאי אף לרגע מצאתי לנחון להשיב תיכף אף שאינו גנוע למעשה כי הדברים שהשבתי (בספר אגרות משה יו"ד ח"א סי' מ) ברורים אבל כיון שלכתרי"ה הוקשה מר"א מפורש לדעתו וכותב שהראה זה לכמה רבנים ולא מצאו מענה נמצא שהיא קושית הרבים לכן אני מוכרח להשיב, במחילה מכתרי"ה ומחברנים שלא מצאו מענה לא ראו שפיר עובדא דרמ"א דביסמן צ"ב סעי' ח' איירי במחבת של חלב שהיא מתבשלת תחת קדרה של בשר שאם המחבת מגולה ועולה זיעה מן מאכל החלב אוסר כשליכא ששים נגד החלב אם היד סולדת במקום שנוגע בקדרה ובכח"ג שהמחבת מתבשלת בעת שקדרה של בשר נמצאת למעלה במקום שהזיעה היתה עולה במגולה באופן שהיה היד סולדת שם מסיק דיש ליהרר לכתחלה דאולי ישכה ליהרר שהיה מטוסה כל העת ויסלק לרגע, ואם הוא למעלה באופן שאף אם היתה מגולה לא היתה עולה הזיעה להיות היד סולדת מותר לכתחלה דהא כתב דלכן תולין בשר לייבש על קדרות של חלב ולא חיישינן לזיעה שעולה, ולשון זה הוא אף לכתחלה ומפורש כן בפסקי מהרא"י בתה"ד שמצוין לשם, אף דשם איכא טעם גם לאסור מאחר שמגיע עכ"פ שם זיעה אך שאינה חמה כל כך לאסור מ"מ לא אסרו כיון דמקום רחוק הוא שלא יוכל להגיע שם זיעה שתהא יד

סולדת וידוע לאינשי החלוק בין חום גדול לחום קטן דאין היד סולדת, ומשמע עוד יותר שאף כשאין קדרות של החלב מטוסה נמי מתירין לכתחלה דהא כן כתב הרמ"א ולי"ח לזיעה שעולה ומפורש יותר בתה"ד שם, וכ"ש שאין לאסור לחלות הבשר כשליכא הקדרות של חלב כלל אף במקום שאם היתה קדרה של חלב מתבשלת היתה עולה זיעה דחלוק זה כשליכא קדרה של חלב וליכא זיעה כלל עוד יותר ידוע דלא שייך איסור כלל, ומהאי טעמא לא היה שייך בעצם לאסור במחבת מטוסה אף לחלות בשר עליו וכ"ש שלא לאסור קדרה של בשר שעליו אף כשהיא ג"כ מתבשלת אפילו בנוגעות בשעת הבשול והחמימות בעצמו שבתוך המחבת והקדרות אף שאחת הוא מחלב ואחת הוא מבשר אין מפליטות ומבליעות בלא רוטב, אבל הצריך הרמ"א ליהרר לכתחלה מטעם שכתבתי דאולי יגלו קצת ע"י שכתה והעלמה לרגע כיון דדבר האוסר איכא אך שהוא שמור בכסוי שאפשר שיוסלק הכסוי המשמר, וגם הוא נפתח קצת לפעמים ע"י העלאת הרתיחות שאף שאינה עלולה כל כך לשכות עלולה להתעלם קצת בחשבה שעדיין לא הגיע הזמן להעלות רתיחות ולפתח את הכסוי, וכן שייך להצריך ליהרר לכתחלה בשתי קדרות עומדות יחד בתוך ונוגעות זה בזה בהצדדין מטעם דשמה יורבו שיעלו הרתיחות וישפך מן הקדירה לתחת קדרה האחרת, אם נפרש שהוא גם לשתי קדרות שנגעו בהצדדין בעין הא דמפורש טעם בפמ"ג במשבי"ן סימן צ"ו סק"ג מתרי"ח דחיישינן שמא ירוב מאונגי המחבת, שלא שייך זה כשאין שם אלא קדרה אחת של בשר שהעמידות על מקום שנבלע בו חלב ולהיפוך כעובדא דתגורי הגעו שלנו למעלה כזוה איירי בתשובה שלי באו"ח ח"א סוף סימן קכ"ד וכן בסוף תשובה מ' ביוד"ח ח"א דבתוך התגור הא אני אוסר שם כשהיו מגולין אף בזה אחר זה, שזה ברור ופשוט שמותר אף לכתחלה, ומש"כ הרמ"א ביסמן צ"ו סעי"א ואמילן הוא במחבת נותנין להחמיר לכתחלה הוא לאפות בבת אחת פלארין ופשיטירא אף שהם במחבת עם פת המחשש שמא ירוב מן השומן אף שלא מצוי שיורב השומן מן המחבת מ"מ וחדרין לכתחלה מטעם דשייך עכ"פ קצת חשש כדאיתא בפמ"ג ובחכמת אדם לא הוזכר שצריך ליהרר לכתחלה לא בכלל מ"מ סעי' י' לענין זה למעלה מזה במכוסה התחתון, אלא בכלל ג' סעי' א' משום דבשתי קדרות שנגעו זב"ז לא שייך לחוש כלל דרק שמא ירוב השומן מהפלארין והפשיטירא יש לחוש כטעם התו"ח שהביא הפמ"ג, ואינו מפורש שהיה ליהרר קאי גם אשתי קדרות שנגעו זב"ז בצדדין אלא רק על זה למעלה מזה במחבת מטוסה והוא נכון לדינא, אך אף אם נפרש שקאי הרמ"א גם על שתי קדרות שנגעו זב"ז בצדדין לא שייך לעובדא דכתבתי כדכתבתי.

ומש"כ כתרי"ה דהרמ"א סי' צ"ה סעי' ג' שכתב בהודוה זה אחר זה שדי הוא רק ברעבר, פשוט שאינו כן דאף לכתחלה מותר להדיח אח"כ כשאין שם הכלי בשר והדיחה תחלה דהא כתב הט"ז בס"ק י"א דזה הוי ג"כ בר ג"כ כיון שלא נתרברו הטעמים, וכן הוא בהגרי"א ס"ק י"ח דכתב דלא שייך כאן טעמים של חוץ' והוא ממש דין דגים שעלו בקערה של בשר שמותר לאוכלן בכוחם שזה מותר לכתחלה לכר"ע, והוא גם לשון הש"ך בס"ק ט"ז שכתב אבל אם הדרחו בזה אח"כ הוא ממש כדגים שנתבשלו בקדרה של בשר דשרי, היינו דמתיר לכתחלה עוד יותר דאף אם נתבשלו תחלה המים כשהכלי בשר היו שם נמי מותר להדיח כלי חלב אחר שהוציאו משם הכלי בשר מטעם דאף בנתבשלו שיש מחמירים לאכול בכוחה הא כתב הרמ"א בסעי' ב' דליתנן בכלי מותר לכתחלה דהגרי"א כתב רק בעלו דחיינו שהדרחו בכלי ראשון מתחלה כלי בשר ואח"כ כלי חלב ולהשי"ך אף בנתבשלו היינו שהיו הכלי בשר תחלה בשעת הרתיחות על האש נמי מותר, והגידון לאסור לכתחלה הוא אם מותר לכתחלה להעלות הדגים בכלי בשר כדי לאכול אח"כ גבוהה שהסמ"ק אוסר כדאיתא בט"ז סק"ד ועל המשמעות לשון הב"י שהסמ"ק אוסר לכתחלה לאוכלן בכוחה כתב שהוא שלא ברקודק ובנקח"כ שגם הדי"מ והירישה והביח כבר כתבו זה, ופשוט שגם הב"י טוברין פן ולא רק בלישניה, ומשמע מהט"ז וכן מהש"ך סק"ג דדוקא כדי לאוכלן בכוחה אוסרין לכתחלה אבל כדי להעלות אח"כ על כלי חלב מותר לכתחלה ובב"ח מפורש כן, אבל הפמ"ג במשבי"ן שם טובר דאסור גם לבשל בכלי חלב כדי להעלותו בכלי בשר, והעלות בכלי חלב כדי להעלותו בכלי בשר לא מבורר בלשוננו ויש להסתפק אם גם בזה אוסר, וא"כ לדינא כיון שהב"ח מתיר בפרושו וכן הוא גם משמעות הט"ז והש"ך, וגם הפמ"ג עצמו הביא מבעה"ת במפתחות שמתיר לבשלן בכלי חלב כדי לערותן לכלי בשר והוא גם בדרישה וקשמע שגם הדרישה טוברין, וגם מהפר"ח מביא שמתיר, והוא רק מלתא דרבנן ורק לכתחלה יש להקל, וברק עלו בכלי חלב כדי להעלות בכלי בשר שאיכא ספק אף אם הפמ"ג אוסר ודאי אין להחמיר, אך מ"מ כתבתי במדיח כלים שהוא רק בעלו שהמים באים לשם ממקום אחר שאף שמותר לדינא ליתן גם לאותן המים לא התרתי למעשה אלא להוציא המים שהודחו בהן כלי הבשר ולהביא מים אחרים והוא מצד חשש הקטן אליבא דהפמ"ג ואם היה במקום שלא מצוי מים חמין ובא בטירחא גדולה לא הייתי אומר להחמיר אבל במקומותינו שאיכא מים חמין בלא טירחא גדולה החמירתי, והוא נכון וברור, ומש"כ כתרי"ה דמתיר הכלים הוא כלי בשר והמים מתבשלים שמה לא מובן

כלל דהרי אינו כן דאין המים מתבשלים שם אלא שבאים לשם מים כידוע, ומדיח הכלים אינו לא כלי בשר ולא כלי חלב, כי רק הכלים מרחיץ שם וברוב הפעמים הוא יותר משיש.

7 והנה שירי מאכל שכתבתי באג"מ יו"ד ח"א סי' צ"ב, שליכא תקנה, הנה מאלל שכתבתי איירי שאכלה האשה ממש מקצת מאותה החתיכה שאין דרך לאינשי כלל לאכול מהחתיכה שאכל אחר אף אלו שאין מקפידין לשנות מאותן המשקין ששנו אחרים ורק בעל עם אשתו מרוב חיבה אין מקפידין גם לאכול מחתיכה אחת, לכן בשתייה מהני הפסק איש אחר שעושה כדרך אינשי והבעל כשישתה אח"כ הוא מרוב אינשי שאינו מקפיד גם לשנות עם אחרים ולא ניכר ממילא בזה חיבת לאשתו, אבל באכילה מחתיכה אחת שאין דרך האינשי לאכול מחתיכה שאכלו אחרים דדאי מה שאכל אף אחר שאכל אחר שלא כדרך האינשי יהיה מחמת חיבת אשתו שאכלה מחתיכה ההיא לכן מסתבר לע"ד לאסור, והט"ז בס"ק צ"ה בסק"ד שגם במאכל מתיר בהפסק אחר הוא מאכל כעין שתיה שהן חתיכות קטנות שנעשו אחד שאוכלין מקערה אחת דמי לשתיה כאכילת דייסא בין כשאוכלין בכפות בין בידים עיין נדריים דף מ"ט ע"ב יהיה כשתיה שמותר בהפסק אחר ויהיה מותר בהנחה לכלי אחר.

משה פיינשטיין

סימן יא

הדחת כלי בשר וכלי חלב באותה מכונה

בע"ה.

כ"ח תשרי תשכ"ה.

מע"כ ידידי הרב הגאון מהר"ר גדליה פעלדער שליט"א רב בטאראנטא ומחבר ספר יסודי ישורון ועוד.

הנה מצד החניג וגם מצד בריאותי לא יכלתי לכתוב תיכף וגם כאשר שאין הצורך גדול כל כך מכיון שהדין הא נתברר בחיות כתרי"ה כבאן אבל עתה כשנתפנתי מעט הנני ליקיים מה שאמרתיו שגם אכתוב בזה.

הנה בדבר המכונה (מאשין) להדיח כלי האכילה ואי אפשר להשיג עוד מכונה גדולה כזה שנצרך בהמשך זקנים מצד שעולה להרבה אלפים שאין ביכולת הצבור להוציא זה, הנה פשוט שמכיון שלא נשאר בעין ממש

הרמ"ל ל יצחק זכאריאס זצ"ל

אור

ז"ד סימן כ"ט

יצחק

רצט

ז' שיווי משקל: הבעל אסור לשתות משיווי משקל של אשתו נדה, אבל היא מותרת בשיווי משקל שלו. ולכך אם שתתה מן הכוס, אסור לו לשתות השיריים אפילו מילא את הכוס במשקה חדש. אבל אם שתתה את כל המשקה שבכוס ולא הניחה שיריים, אינו צריך להדיח את הכוס מהטיפות שנשארו אלא ממלא אותו ושותה ממנו.

אמנם הבעל מותר בשיריים של אשתו באופנים דלהלן:

(א) אם אדם אחר שתה אחריה מן הכלי.

(ב) אם גמרה שתייתה והלכה לה מן השולחן, שאז מותר אף אם חזרה אח"כ באמצע אכילתו.

(ג) אם אינו יודע שאלו שיריים שלה אינה צריכה להגיד לו.

(ד) אם הורק לכלי אחר. ומותר גם אם אח"כ חזר לכלי הראשון. אמנם זה דוקא באופן שלא היה נמנע אדם אחר מלשתותו עתה, אולם אם זה שארית שאדם אחר ימאס מלאכלו רק שאין בעל ואשה נמאסים זה מזה אסור גם אם הורק לכלי אחר - דזה סימן לחיבתם.

האשכנזים מחמירים גם בשיווי מאכל, אולם גם להם יש להקל באופנים דלעיל.

ח' למזוג לה יין: בזמנים הקדמונים היו נותנים כוס ברכת המזון לאשה לשתות, וחכמים אסרו לשלוח לה כוס זה בימי נדתה, שזה מביא לידי חיבה. ובימינו אין נהוג דבר זה.

ומה שמחוג לאשתו כשמקדש, באופן שמחג מכוסו לכוסות הקטנים כדי שישתו כל בני הבית, ודאי שמותר לו למזוג גם לאשתו, דאין זה חשוב דרך חיבה ואין כאן נתינת כוס מיוחד בשבילה. ואפילו כשנמצאים לברם ג"כ מותר מהטעם הנ"ל, ולא חשוב בזה דרך חיבה דהרי מחוג לה מחמת המצוה.

ורק לשלוח לה כוס של ברכה, או ששולח לה כוס של יין במיוחד בשבילה, זה הוא דרך חיבה ואסור.

ו' שינה:

(א) אסורים לישן במטה אחת, אפילו שהיא גדולה הרבה.

(ב) הוא במטתו והיא במטתה - אם המטות או אפילו המצעים [השמיכות] נוגעים זה בזה אסור. ואם אין נוגעים המטות, אלא שרק ראשיהם מחוברים לכותל אחד - מותר.

(ג) הבעל אסור לשכב על המטה המיוחדת לה כשהוא ערום⁸

ד' דיבור וקלות ראש: בזה הדין שיה בין נדה לשאר עריות, ואסור לדבר דברים של קלות ראש ושחוק הרבה ודיבורים של תאוה וחיבת ביאה. ומובן לכל מבין שאין הכוונה לאסור דברי פיוס לאחר קטטה ח"ו, או לדבר רכות אם היא עצובה וכדומה.

לשמוע קול זמר של אשתו נדה - מותר, ובשאר עריות אסור.

לשחק במשחקים המביאים לידי קלות ראש או נגיעה כגון בכדור או בקלפים - אסור.

וכן אסור לחבק ולנשק ילד הנמצא בזרועות השני אפי' כשנוהר מנגיעה, אולם להאכילו מותר.

מותר לאדם להחמיא (קומפלימנט) לאשתו על בגד יפה שלובשת. וכן כל יוצא בזה.

וכן מותר לתת מתנה לאשתו נדה, וכן להיפך.

ה' אכילה: כשהאשה נדה ורוצים לאכול יחד על השולחן יש לחוש שמתוך כך יבואו לידי הרגל עבירה, ולכך חקנו חז"ל כמה הרחקות בדבר זה. הרחקות אלו אינם נוהגות בשאר עריות וכן לא בנדה שאינה אשתו.

(א) אכילה בשולחן אחד: אסורים לאכול הבעל האשה על שולחן אחד, אלא א"כ יעשו איזה שום שינוי להיכר שעי' זה יזכרו שהיא אסורה. והקא כשאוכלים לברם, אבל אם יש אדם אחר שאוכל עמהם על השולחן, אף שאינו מפסיק ביניהם מותרים בלי שינוי. וגם ילד אפי' בנם או בתם מועיל - כל שהגיע לגיל שנמנעים מלהתנהג בדברי חיבה לפניו, ולכך חתק לא מועיל.

(ב) השינוי הנ"ל יכול לעשותו בכמה אופנים, או שינוי דבר שאין דרכו להיות שם, כגון כוס או קערה הפוכים או מנודה - ובלבד שיהיה גבוה כשיעוד טפח. וצריך להניחו בינו לבינה במקום שיראוהו תמיד כשאוכלים.

(ג) דבר שדרכו להיות על השולחן רק בשבת, יכול לשמש היכר בימות החול. וכן דבר שדרכו להיות רק בלילה יכול לשמש היכר ביום. ומספיק מה שהם יודעים בהיכר זה, ולא צריך שכל הנכנס לבית יראה שדבר זה ניתן להיכר.

(ד) אם פורס מפה אחת לעצמו ואחת לאשתו - מותר בלי שינוי אחר, דזה נחשב כאילו אוכלים על שני שולחנות. ובלבד שאין דרכם לפרוס מפה לכל אחד בזמן טהרתה.

(ה) וכן מותר כשאחד אוכל על גבי מפה והשני על השולחן. וכן אם שינו בצבע המפות הרגילות, אפילו ששינו רק במפה אחת סגי.

(ו) אכילה מקערה אחת: אסורים לאכול מקערה אחת, כשהמאכל הוא חתיכות קטנות, אבל חתיכות גדולות ונפרדות מותר. במה דברים אמורים כשאוכלים מן הקערה ישר, אבל קערה שממנה נוטלים הסועדים ונותנים בצלחתם - מותר.

8. וכתב בב"י סי' קצ"ה וכן מובא בט"ז סי' ק"ו שהטעם משום הרהור. ובש"ך סי' ק"ו הביא בשם הב"ח שדוקא כשפושט את בגדיו והוא ערום או אסור. ומה שהוסיף הש"ך: אבל ישיבה בעלמא כשהוא לברש בבגדיו אין בו איסור אפילו בפניה. אין לדייק הא שכיבה אסורה [רא"כ סותר עצמו].

על השולחן, וכמדומני שאין נוהגים כן, ונ"ל או דס"ל כדעת הרמב"ם שהבטו (פסיקס יו"ד), או שמפסו כטונת הרמ"ל דנכל ענין אן אסור כשיש עוד בני נים על השלחן. ודע דקערה הוכר כאן הוא קערה קטנה שקורין טעלער, ולא הגדולה שקורין טי"ל שממנה מערין לקטנות, וגם הט"ו קט"ז הוכר כעין זה להימר, ע"ש. ולאכול מקערה אחת, שהוא יטול חמיכה ואח"כ היא ואח"כ הוא וכו' שמה יהיה היכר שאין טעלין כאחד, ודאי אסור כמו שכתב הט"ו שם, אבל מקערה גדולה ליקח חלק ממנה להקערה הקטנה, וכמו שזכר שנומין הרבנא חמיכות על פאלומעסא"ק וכל אחד טעל חלק ממנה לטעלער שלו, מותר, וגם הפדרי טערה קט"ו השיג על הב"מ והס"ך, ע"ש:

ד י לא ישתה משיווי כוס ששתתה היא, דיש בזה כעין חיבה. ואע"פ שחזר ומילא את הכוס, כגון ששתתה היא חציה ומילא את הכוס, מ"מ אסור, דעכ"פ שותה השיריים שלה ויש בזה התקרבות. ואין היתר אלא אם אדם אחר מפסיק ביניהם, כגון ששתתה היא מקצת ואח"כ אחר, דאז יכול גם הוא לשתות, או שהורק השיריים שלה אל כוס אחר, דאז בטלה ההתקרבות אפילו אם אח"כ הורק מהאחר להכוס הראשון. וכן אם שתתה כל הכוס, יכול אח"כ לשתות מכוס זה בלא הדחה, ויש נוהגים להדיח, ובוודאי מנהג כשר הוא נכ"י, אבל אין לא להגיגין כן [ש"ך קט"ו]. מטעם דאין בזה התקרבות כמובן, ודאי משום טומאה וטהרה, לא שיהי' האידנא, ואי משום להכל פיה קשה, וזו ענין פני עגמו ואין זה שיהי' לאסור בעל ואשמו, ודו"ק:

יא זה שאסור לו לשתות השיריים של כוס ששתתה היא, והו' כשהיא שתתה בפניו, אבל אם אינו יודע מזה, ובא ומצא שיריים בכוס ורוצה לשתותם, אינה מחוייבת להגיד לו שזהו שיריים שלה, דבכה"ג לא שייך התקרבות. אבל אם יודע מזה, נראה שאין לו לשתות אע"פ ששתתה שלא בפניו, דבזה יש קירוב, שמראה לה שחביב עליו השיריים שלה וכן נ"ל מלשון הרמ"א סעף דן. ואם שתתה מהכוס אפילו בפניו והלכה לה, י"א שמוותר לו לשתות השיריים, דמאחר שכבר הלכה אין כאן חיבה, והכי מסתבר, כיון שאינה יודעת מזה לא שייך חיבה. ודע דרוקא הוא אסור לשתות משיריה, אבל היא משיריים שלו מותר בכל ענין, דהיא

לא מרגלא ליה לעבירה, כן כתב רבינו הרמ"א בסעיף ד' ע"ש. ואינו מבין דבריו, דהן אמת דהיא לא מרגלא ליה, מ"מ כיון שהיא שותה בפניו משיריים שלו ומראה לו חיבה, נידוח שהוא ירגילה לעבירה. וצ"ל דזה שהיא שותה אינו דרך חיבה, אלא דרוקא כשהוא שותה משיריה. אבל אי"כ א"צ לטעם דלא מרגלא ליה. ואולי באמת זהו הכוונה, דבכה"ג ליכא חשש הרגל דבר, [עין ט"ו סק"ה שכתב הטעם דלא מרגלא ליה, ע"ש, ונדבר הרמ"א י"ל כמ"ש]:

יב יש אומרים שאסור לו לאכול משיווי מאכל שלה כמו שאסור לשתות משיווי הכוס שלה, וי"א דק"ו הוא משתייה [ש"ך קט"ו]. אבל רבינו הבי"ו בספרו ברק הבית כתב מפורש דשיווי מאכל מותר, והסכימו לזה גדולי אחרונים, דבשלמא בשתייה שאי אפשר לשתות ביחד מכוס אחד, שפיר הוי דרך חיבה באופן זה, אבל באכילה, זהו עצמו שאין אוכלין ביחד הוה היכר [נכמי ופלאי (פ"ט) וסדמי טערה קט"ו], ועוד דידוע דההתקרבות בנהוג העולם בשתיית, ולא באכילות, כדכתיב (סאלס ק"ט) ויין ישמח לבב אנוש, וכן 'כוס ישועות [וגרין] אקרא' (סס קמ"א). [ומה שהגיה הש"ך ראה מהנהגות מיימוניות (פ"ח ס"ג) ומרדכי פ"ק דשנ"ג (פ"י) אן ראה כלל דליתיה מיירי לאכול צמד מלאמא סס (שנ"ג י"ב) אבל עמי וכו', ע"ש ודו"ק]:

יג ומוציגת הכוס אסורים שניהם זה לזה, דבזה יש חיבה יתירה, וכן ליצוק יין מקנקן לתוך הכוס אסורים זה לזה, וכן להושיט את הכוס זה לזה אסור, אבל להושיט את המאכל וכל שכן לחקן המאכל, מותרת אפילו היא לעשות לו, דזה אינו דרך חיבה אלא דרך שירות [ט"ו קט"ג]. ולא לבר למוג יג כוס אסור, אלא אפילו לשלוח לה כוס יין אסור, לא שנא כוס של ברכה לא שנא כוס אחר אם הכוס מיוחד לה, אבל אם כולם שותים מאותו הכוס והיא שותתת אחריהם, מותר. ומוציגה אסור רק בפניו:

יד וכן אסורה להציע מטתו בפניו. ודווקא יא פריסת סדינים והמכסה שזהו דרך חיבה, וכל שכן שהוא אסור לעשות לה כן,

הפוסקים לא הזכירו זה מפני שאין דרך האיש להציע המטות, אבל הצעת הכרים והכסתות שהוא טורח ואינו דרך חיבה, מותר. וזהו בפניו, אבל שלא בפניו מותר אפילו פריסת סדינים והמכסה, דשלא בפניו אין כאן חיבה. וכן אסורה ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו, אפילו אינה נוגעת בו, ואפילו הם מים צוננים, וכל שכן דלדין דמחמרין אפילו בוריקה כמ"ש בסעיף ה', דזה אסור, וק"ו שהוא לא יצוק לה, אבל הבאת מים בכלי או לשפוך אל הכלי, והוא רוחץ בהם, מותר, דאין זה חיבה:

פו כ"ד אמרו חכמים [ממונות ס"א]. כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, נדה עושה לבעלה, חוץ ממוציגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו, וכבר בארנו זה (פסיקס י"ד). ומבואר בגמרא (ס"ג) לענין הושטת הכוס, כשהיא עושה ע"י שינוי מותר, כגון שמחלפת את הכוס מידה הימנית שנושאת את הכוס בו לידה השמאלית ומעמידה לפניו, או שאינה מעמדת את הכוס על השלחן אלא על כר וכסת או מקום אחר, מותר, כיון שעושה היכר, אין כאן חיבה ואין חשש בזה. ויש שכתבו שגם הושטת מאכל בקערה אסור לה כשהמאכל הוא בשביל הבעל לבדו [נ"מ (פ"ט) ו"ך קט"ג], אבל כבר כתבנו בסעיף י"ב דבמאכל ליכא חיבה, ואדרבא זהו דרך שירות, ומותר [ט"ו (פ"ג) וסדמי טערה ס"ק י"ח (וכו"ס)]. [קש"י ס"ג ד"ס מהלכה] פילש טהיכר על ימי לינונה, וכשהיו שני טעילות, ע"ש [מנוסחות ד"ס מהלכה]:

פז לא יישן עמה במטה, אפילו כל אחד בכגוד ואין נוגעין זה בזה, ואפילו יש לכל אחד מצע בפני עצמו. ואפילו אם שוכבים בשני מיטות, אם המיטות נוגעות זו בזו, אסור, וצריך הפסק ביניהם. אבל כשהמיטות מובדלים זה מזה, מותר בחדר אחד, דייחוד התירה התורה בנדה כמ"ש ריש סימן זה, ואפילו שני המיטות מסובכים בוילון שקורין פארהיניג, מותר, ואדרבא דחז"ל אמרו. בעירובין [פ"ג] כל הישן בקילעא שאיש ואשתו שרויין בה, עליו הכתוב אומר 'נשי עמי תגרשון מבית תענגינה' [מ"ה ז ט], ואפילו כשהיא נדה דליכא ביטול תשמיש, מ"מ בורשה האשה לישכב שם, וגם דברי

צניעות שבין איש לאשתו אין יכולים לדבר, ומצטערים מזה, ועוד דדרך כבוד הוא לאשה כששוכבת בחדר בעלה [ריב"ז יבומין (ס"ג) ד"ס (א"ש) ומתע"א (מחייב מנהג שם ע"כ ד"ס א"ש)]. דיכרלים ליהנות זה מזה זהו מזה בראייה, ומותר להסתכל בה במקומות הגלויים שבה, אע"פ שנהגה בראייתה. אבל במקומות המכוסים שבה לא יסתכל, ואפילו בעקבה אין להסתכל [כן הוא לשון זה בעור וכו' ע"ש סעף ז', ולאחריה הוא נגד הש"ס נדרים כ"ל שפירש שם דעקבה הוא מקום הערוה, כ"ש, אן הראב"ד נספר בעל הנפש (פ"ב פ"ג) פירש דזה קאי אטהורה, אבל נדה גם נעקבה ממש אין לה להסתכל, וכן מנזל מדברי הרשב"א נמורת הניח (פ"ג ע"ג ד), והב"י והב"ח (פ"ח) והדרישה (פ"ק) נמשקו מזה, ע"ש, ולדברי הראב"ד אמי שפיר פשטות, ועיין מרי טהרה קט"ו]:

צ י יש מי שכתב בלשון זה: רמטה של עץ או של בניין, מותר הוא במטתו והיא במיטתה [ש"ך קט"ו נ"ס הרי"ס א"שק"י (פ"י) ס"ג]. וכתבו האחרונים שאין שום הבנה לזה [סדמי טערה קט"ג והנהגות רבי נחמן פרענקל (ד"ס מ"ה נחמ"ס)]. ונ"ל דהכוונה כן הוא, כמו שיש בבב"ז אנשי חיל שקורין לארע"ס, והיא כמטה רחבה על כל אורך הכותל, ויש הפוסקים בין מקום למקום, אף ע"פ שכולם מחוברים כאחד, מ"מ אין זה כמיטה אחת, ויכול הוא לישן במקום אחד והיא במקום אחר, כיון שיש ניכר הפסק בין מקום למקום, ובלבד שלא יהיו סמוכים זה לזה, רק בהפסק מקום אחד, והוה מיטה של עץ. ויש מהבניין עצמו יוצא כגוזזתארא לישכב בהם, גם כן בתמונה שנתבאר, והוה מיטה של בניין:

צח יא ישב במיטה המיוחדת לה אפילו שלא בפניה, וכל שכן לישכב שם. וי"א דבישיבה אין קפידא, ורק לישכב אסור משום הרהור [ש"ך קט"ו נ"ס הרי"ס (פ"ט)], ופשיטא דלישכב על מצעות המיוחדים לה, דאסור [מכמ"ה ס"ג כ"ל קמ"ט]. מטעם שנתבאר. וכן מתבאר מדברי הור"א"ש בקיצור הלכות נדה, דרק שכיבה הוא דאסור, אבל ישיבה מותר, ע"ש. ואם היא מותרת לישכב במיטתו, נחלקו האחרונים, דיש מתירים [מנח"מ יעקב (פ"ק)], ויש אוסדים [ט"ו קט"ו] משום שיהרהר בשכבה ובקומה, ולפ"ז שלא בפניו בוודאי מותר: